

16 In de aanloop naar de stichting van de faculteit speelden discussies over de verhouding tussen geloof en natuurwetenschap een grote rol. De stichter van de vU, Abraham Kuiper, had in 1880 betoogd dat ook het onderzoek aan een toekomstige 'natuurkundige faculteit' zich niet aan de invloed van het christelijke karakter van de vU zou mogen onttrekken. Hoewel eind negentiende eeuw door velen een tegenstelling werd ervaren tussen geloof en wetenschap, was het uitgangspunt van Kuipers wetenschapsleer dat conflicten niet nodig zijn, mits de wetenschap voortkomt uit de juiste, religieuze, vooronderstellingen. Het was echter niet bij voorbaat duidelijk wat dit zou betekenen voor de praktijk van de wetenschapsoefening.

Ook van de hoogleraren aan de nieuwe faculteit werd verwacht dat zij zich met het vraagstuk van geloof en wetenschap zouden bezighouden. Vooral Sizoo heeft dit, met name in de beginperiode, met overtuiging gedaan. Overigens bleek Kuipers visie op de wetenschap aan de vU niet onaantastbaar: in de jaren zestig en zeventig werd aan de christelijke identiteit een nieuwe, eigentijdse invulling gegeven. De invloed van het geloof werd toen vooral gezocht in de beantwoording van ethische vragen. Ook sommige fysici hebben zich hiermee beziggehouden. In de periode die volgde verdween het christelijke karakter geleidelijk naar de achtergrond en de vU werd steeds meer een 'gewone' universiteit.

De traditionele verhouding tussen wetenschap en samenleving is sinds het einde van de negentiende eeuw geleidelijk veranderd. De wetenschappen zijn geprofessionaliseerd en hebben zich losgemaakt van banden met andere instituten, zoals staat en kerk. Hoewel de wetenschap vandaag de dag nog steeds op allerlei manieren verstrengeld is met de samenleving – denk alleen maar aan de alomtegenwoordige technische toepassingen, het onderzoeksbeleid van de overheid, de industriële laboratoria, en de ethische vragen die zo nu en dan moeten worden beantwoord – is de band tussen natuurwetenschap en maatschappij diffuser geworden. In de beleving van veel natuurwetenschappers staat het onderzoek in het laboratorium los van de werkelijkheid buiten. Veel fysici zien geen noodzaak hun onderzoek te verbinden met religieuze of maatschappelijke thema's en richten zich op